

Interpellationssvar - Slutenvård i barn och ungdomspsykiatri

Camilla Holmgren (S) har ställt interpellationen Slutenvård i barn- och ungdomspsykiatri till Lars Lundqvist (KD), regionråd med särskilt ansvar för hälso- och sjukvårdsfrågor.

Interpellationen innehåller följande frågor:

1. Hur följer du upp vården som bedrivs på BUP i Västmanland?
2. Har sörmländska barn och ungdomar drabbats av dessa fastspänningar och bältningar?
3. I så fall, vilken information har getts och vilka möjligheter till samråd om vården har patienter och deras vårdnadshavare haft, innan tvångsåtgärder som fastspänning satts in?
4. Hur säkerställer du i så fall att patienter som har utsatts för detta får psykologiskt stöd?
5. Hur säkerställer du att tvångsåtgärder mot barn som vårdas på BUP endast sker i undantagsfall och att lagstiftningen kring tvångsåtgärder följs?

Svaren lyder som följer:

1. I de kontakter jag har med verksamheten vad det gäller barn och ungdomspsykiatri lyfter jag olika frågor. Vad det gäller slutenvården så har jag förstått att vi har ett gott samarbete med Västmanland. När en sörmländsk BUP-patient vårdas i slutenvården Västmanland är det ansvarig överläkare för avdelningen som bär ansvaret för patientens vård och behandling där.

Under vårdtiden har personal från BUP:s intensivmottagning (BIM) i Sörmland återkommande kontakt med avdelningen, för avstämning avseende den pågående vården och planering för patientens utskrivning. När patienten skrivits ut sker uppföljning och fortsatt kontakt via BIM, som då även följer upp resultatet av slutenvården.

2. De patienter som varit föremål för upprepade tvångsåtgärder och som uppmärksammades av SVT var inte från Sörmland. Det händer att BUP Sörmland har patienter som vårdas under LPT (lagen om psykiatrisk tvångsvård) i Västmanland. I samband med detta händer att det finns behov av tvångsåtgärder såsom exempelvis bältning. Det kan då handla om kraftigt utåtagerande patienter som löper stor risk att skada sig själva eller patienter med svår ätstörning där sondmatning är en livräddande åtgärd.

3 och 4. Att vårdas under LPT innebär frihetsberövande, vilket självklart är en mycket allvarlig situation att befinna sig i. För att en patient ska vårdas under LPT måste strikta kriterier vara uppfyllda:

- Patienten lider av en allvarlig psykisk störning
- Det föreligger ett absolut behov av psykiatrisk heldygnsvård
- Patienten motsätter sig den vården

Om inte samtliga kriterier är uppfyllda är tvångsvård inte möjlig. I de lägen där en patient vårdas under LPT är det med andra ord *alltid* så att patienten själv motsätter sig vårdens åtgärder och tvångsåtgärder sker därför per definition aldrig i samråd med patienten eller anhöriga. Tvångsåtgärder regleras strikt och särskilt för barn finns tydliga krav på redovisning till IVO när upprepade tvångsåtgärder utförs. Vårdåtgärder utförda under tvång är bedömda som medicinskt nödvändiga och inte förhandlingsbara i stunden.

Efteråt ska såväl patient som barnets/ungdomens anhöriga enligt lagen ha ett samtal om åtgärden och få förklarat för sig varför den genomfördes. Det kallas för uppföljningssamtal efter tvångsåtgärd och där syftet är att låta personen berätta om sina upplevelser och ställa frågor om tvångsåtgärden. En patient som tvångsvårdas ska också informeras om sin rätt att överklaga vården, och får alltid en utsedd kontaktperson på avdelningen som kan bidra med psykologiskt stöd. I samtal efter utskrivning med sörmländska patienter som tvångsvårdats i Västmanland har vi inte fått några indikationer på annat än att lagen efterföljts.

BUP-klinikerna i Sörmland och Västmanland har ett nära samarbete och efter det uppmärksamade nyhetsinslaget i SVT har man haft utökad dialog. Västmanland genomför förbättringsåtgärder efter den kritik som framkom från patienter. Sörmland har förtroende för att våra patienter får en bra vård där.

5. Tvångsåtgärder riktade mot barn ska alltid endast genomföras om det bedöms nödvändigt, lagstiftningen reglerar tydligt vilka åtgärder som får

Handläggare
Jesper Holmström Zenk
Demokrati- och utvecklingsstaben

Datum
2025-04-11

Dokumentnummer
RS-LED25-0742-3

användas och IVO övervakar att lagen efterföljs. BUP Sörmland följer upp sina egna patienter efter utskrivning från slutenvård och ansvarar för att skriva avvikelser om det skulle framkomma att Västmanland, eller annan klinik där Sörmland köper platser, inte bedrivit vården enligt rådande riktlinjer och lagstiftning. Några sådana avvikelser har dock inte rapporterats under de senaste åren.

Lars Lundqvist (KD)
Regionråd med särskilt ansvar för hälso- och sjukvårdsfrågor